

3. Nässelplätt, *Calloria neglecta* (Lib.) Hein

[Syn.: *Callorina fusarioides* (Berk.) Korf]

Att gå och riva bland fjolårsstänglarna till blomster är för den luffförsedde en riktigt trevlig sysselsättning. För att skörden skall bli riklig, krävs i första hand att väderleken varit gynnsam, d v s fuktig. Men även i torra perioder, såsom det min själ varit i år på Götalands östra sida, kan man hitta ett och annat. Varje stjälk man river upp innehåller visserligen en massa små svarta prickar, vilka är svampar i allmänhet tillhörande pyrenomyceterna. Men dessutom kan man få se ett och annat med roligare färgkulör. Man kan alltså sätta sig ner i vilken backe som helst (bara det finns vegetation där!) och stillsamt pilla bland stråna. Ta dem ett och ett och studera dem först utan sedan med luff. Många strån får man slänga som ointressanta, därför att de endast visade upp de obligatoriska prickarna. Men ett och annat visar sig med all säkerhet vara befolkat av mer roliga saker. Jag satt häromdagen på en klippa nära Bråviken och fikade och i en skreva plockade jag gamla strån (förmodligen av gräs). Det allra översta lagret var kruttorrt. Här har ju inte regnat mer än några mm sedan april. Men alldeles under detta lager hittade jag på tre strån små, blekgula, pokalliknande askomyceter och på ett strå små, svarta högar med mm-långa borst. Trots att skrevan måste varit ett mycket ogynnsamt ställe, fanns alltså tillräckligt mycket för att ge en examinationsövning efter hemkomsten. En god hjälp vid examineringen av dylika småsaker är att veta vad det gamla strået en gång tillhört för växt. Bland askomyceterna finns det nämligen en stor procent arter som har tämligen stränga krav på vilket substrat de växer på. Övriga har mindre stränga krav till god tolerans mot olika växtplatser. Förutom kännedom om substratet, krävs i de flesta fall ett mikroskop för att åstadkomma en examination av värde. De flesta florer är ju uppställda efter en sorts släktskapsordning med arter av likartad inre uppbyggnad i närheten av varandra. För den som endast har en luff att arbeta med, är sådana florer inte till mycket hjälp. Många gånger har jag önskat att det fanns florer med en för amatören mer praktisk uppställning, där släktskapen inte hade så hög prioritet och i stället makroskopiskt utseende och lätt observerbara udda ting fick en fram trädande plats. Det finns ju florer över blommor, där arterna är sorterade efter blommans färg. Alla vita blommor är för sig, alla röda för sig, o s v. I någon av dessa är kanten på florans sidor färgade efter blomfärgen för att göra det lätt att hitta rätt ställe i florans. Finns inte sådana svampflorer? Jo, det finns visst. Både i smått och stort format. För mindre askomyceter har vi här i Norrköping satsat på en engelsk bok i två band: Ellis & Ellis "Microfungi on land plants" och "Microfungi on miscellaneous substrates". Dessa båda böcker är uppställda efter substratet svampen växer på. Deras enda nackdel är att de behandlar den engelska svampfloran, vilken i någon mån skiljer sig från den svenska. Men man kan inte få allt! Böckerna är rikt illustrerade med streckteckningar. Totalt finns flera tusen stycken. Ett bra substrat att börja studera tycker jag gamla nässelstjälkar är. Att det är en nässelstjälk förstår man lätt av den står eller ligger mitt bland årets nässlor. Även utan handskar kan man pilla fram de gamla, torra stjälkarna genom att dra i dem. Det är rätt viktigt att den nedersta delen kommer med. Allra nederst har det varit fuktigare än högre upp, och fler svampar trivs då. På gamla nässlor finns ett antal småarter. Denna gång vill jag peka på en art, som finns under våren och sommaren. Den visar sig som mm-stora, rödorange, ovala, platta skålar utspridda på stjälkens nederdel. Den finns inte riktigt på alla nässellokaler, men den är ändå vanlig. Ingen annan art på nässla har detta utseende. Det är en skålsvamp, men den har också ett konidiestadium (kallas *Cylindrocolla urticae*) i samma orange färg, då den mest liknar en hinna. Det är vanligare att man ser konidiestadiet än att man hittar skålarna. Det är den enda arten på nässla med detta utseende.